

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β1' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Στυλιανή Γιαννούκου, Προεδρεύουσα Αρεοπαγίτη, Χαράλαμπο Μαχαίρα, Γεώργιο Αναστασάκο, Σοφία Καρυστηναίου και Μαρία Νικολακέα, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 6 Οκτωβρίου 2015, με την παρουσία και της Γραμματέως Ελένης Τσιουρή, για να δικάσει μεταξύ:

Των αναιρεσιόντων: 1. Ν. Κ. του Γ., 2. Κ. Κ. του Γ. και 3. Ε. Κ. του Γ., κατοίκων ..., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Κωνσταντίνο Παπαδάκη και δεν κατέθεσαν προτάσεις.

Των αναιρεσιβλήτων: 1. Ε. Β. του Χ., 2. Α. συζ. Ε. Β. το γένος Β. Δ., 3. Ε. θυγ. Ε. Β., συζ. Φ. Ζ., 4. Α. θυγ. Ε. Β., συζ. Η. Φ., 5. Χ. Ε. Β., κατοίκων ..., εκ των οποίων οι 1ος και 2ος παραστάθηκαν μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου τους Ανδρέα Αποστολόπουλου και άπαντες οι λοιποί δια του ανωτέρω πληρεξουσίου δικηγόρου και κατέθεσαν προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 25/2/2008 αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Ηρακλείου. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 292/2009 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 13/2014 του Τριμελούς Εφετείου Ανατολικής Κρήτης.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσιόντες με την από 28-8-2014 αίτηση τους. Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης, Χαράλαμπος Μαχαίρας ανέγνωσε την από 22-1-2015 έκθεση του ήδη αποχωρήσαντος από την υπηρεσία Αρεοπαγίτη Μιχαήλ Αυγουλέα, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αιτήσεως αναίρεσεως.

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιόντων ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Με την κρινόμενη από 28-8-2014 αίτηση αναίρεσης προσβάλλεται η αντιμωλία των διαδίκων εκδοθείσα κατά την ειδική διαδικασία υπ' αριθ. 13/2014 τελεσίδικη απόφαση του Εφετείου Ανατολικής Κρήτης, η οποία δέχθηκε την από 21/10/2009 έφεση των αναιρεσιόντων κατά της υπ' αριθ. 292/2009 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου και αφού εξαφάνισε την απόφαση αυτή, δίκασε επί της από 14-2-2008 αγωγής των αναιρεσιβλήτων, την οποία έκανε εν μέρει δεκτή. Η αίτηση αναίρεσης ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (αρθρ. 552, 553, 556, 558, 564, 566§1 ΚΠολΔ), είναι επομένως παραδεκτή (αρθρ. 577§1 ΚΠολΔ) και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω (αρθρ. 577§3 ΚΠολΔ).

II. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρ. 1 και 16 του Κ.Ν. 551/1915 (που κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24-7/25-8-1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ - άρθρ. 38 εδ. α' ΕισΝΑΚ) προς τις διατάξεις των 297, 298, 914 και 932 ΑΚ προκύπτει ότι επί εργατικού ατυχήματος, δηλαδή ατυχήματος από βίαιο συμβάν που επήλθε σε εργάτη ή υπάλληλο των αναφερόμενων στο άρθρο 2 του άνω νόμου επιχειρήσεων και επέφερε τον τραυματισμό ή το θάνατο του μισθωτού εξαιτίας

έκτακτης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, άσχετου προς τη σύσταση του οργανισμού του παθόντος, αλλά συνδεδεμένου με την εργασία του, λόγω της εμφάνισης του κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την εκτέλεση αυτής (ΑΠ Ολ 1287/1986) οφείλεται κατά πάσα περίπτωση χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη κατά τις κοινές διατάξεις, όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοππραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 551/1915 κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα ή τα κατά το άρθρο 6 αυτού πρόσωπα, δικαιούνται να εγείρουν την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσουν πλήρη αποζημίωση μόνον όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφάλειας των εργαζομένων και εξ αιτίας της μη τηρήσεως αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημιώσεως για περιουσιακή ζημία και όχι και στη χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη, για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γ' αυτό μόνο οι γενικές διατάξεις. Επομένως, για να δικαιούται η οικογένεια του θανατωθέντος σε εργατικό ατύχημα, χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης αρκεί να συντέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη του θανατωθέντος ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων απ' αυτούς (άρθρο 922 ΑΚ) με την έννοια της διάταξης του άρθρου 914 ΑΚ, δηλαδή της υπαίτιας ζημιογόνου πράξης ή παράλειψης και όχι μόνο η ειδική αμέλεια περί την τήρηση των όρων ασφαλείας του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 551/1915. Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 330 και 914 ΑΚ συνάγεται ότι προϋποθέσεις της ευθύνης προς αποζημίωση από αδικοππραξία είναι η υπαιτιότητα του υπόχρεου, η οποία υπάρχει και στην περίπτωση της αμέλειας, δηλαδή όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, το παράνομο της πράξης ή παράλειψης αυτού και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της πράξης ή της παράλειψης και της επελθούσας ζημίας. Τέτοιο πταίσμα κατά τις γενικές διατάξεις θεμελιώνεται και από την μη τήρηση των διατάξεων του άρθ. 662 ΑΚ, το οποίο ορίζει ότι "ο εργοδότης οφείλει να διαρρυθμίζει τα σχετικά με την εργασία και με τον χώρο της, καθώς και τα σχετικά με την διαμονή, τις εγκαταστάσεις και τα μηχανήματα ή εργαλεία, έτσι ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του εργαζομένου", καθόσον η παράβαση και μόνο της διάταξης αυτής και της με αυτήν καθιερουμένης γενικής υποχρέωσης πρόνοιας του εργοδότη, ως προς τα ανωτέρω συνιστά, με την προϋπόθεση ότι οφείλεται σε πταίσμα του εργοδότη κ.λπ., αδικοππραξία. Η παράνομη έναντι του ζημιωθέντος συμπεριφορά μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε θετική πράξη αλλά και σε παράλειψη, εφόσον στην τελευταία περίπτωση ο υπαίτιος ήταν υποχρεωμένος να ενεργήσει, η υποχρέωση του δε αυτή σε πράξη μπορεί να επιβάλλεται από δικαιοπραξία, από το νόμο ή από την καλή πίστη, κατά την κρατούσα κοινωνική αντίληψη, πράγμα που υπάρχει ιδίως, όταν ο υπαίτιος με ενέργειες του δημιούργησε μια επικίνδυνη κατάσταση από την οποία είναι δυνατό να προκύψει ζημία σε τρίτους. Αιτιώδης συνάφεια υπάρχει, όταν η πράξη ή παράλειψη του ευθυνόμενου προσώπου ήταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ικανή και μπορούσε αντικειμενικά να επιφέρει κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων το επιζήμιο αποτέλεσμα. Περαιτέρω, για τον προσδιορισμό του ύψους της "εύλογης" χρηματικής ικανοποιήσεως, το δικαστήριο της ουσίας πρέπει να λαμβάνει υπόψη, εκτός από τα λοιπά προσδιοριστικά στοιχεία (συνθήκες ατυχήματος, έκταση της προκληθείσας σωματικής βλάβης και συνέπειες αυτής, οικονομική κατάσταση των μερών κ.λπ.), και το τυχόν συντρέχον πταίσμα του παθόντος, το οποίο συνεκτιμάται με τα ως άνω στοιχεία, γι' αυτό και δεν επιτρέπεται μετά τον τελικό καθορισμό του ποσού της χρηματικής ικανοποιήσεως, να μειωθεί εκ νέου τούτο ανάλογα με το ποσοστό της συνυπαιτιότητας και συνακόλουθα δεν απαιτείται να προσδιορίζεται για την πληρότητα της αιτιολογίας της απόφασης, και αριθμητικά το ποσοστό συνυπαιτιότητας του παθόντος. Για να υπάρχει συντρέχον πταίσμα, πρέπει η πράξη του ζημιωθέντος να έχει συντελέσει στην πρόκληση της ζημίας και να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος της υπαίτιας πράξης του ζημιωθέντος με την πρόκληση ή την έκταση της ζημίας. Τέτοια αιτιώδης συνάφεια υπάρχει όταν η πιο

πάνω πράξη ή η παράλειψη του ζημιωθέντος, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ήταν ικανή και μπορούσε να επιφέρει κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, το επιζήμιο αποτέλεσμα. Περαιτέρω, ο λόγος αναιρέσεως του αριθμού 1 του αρθρ. 559 Κ.Πολ.Δικ. ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας εφαρμόσε κανόνα ουσιαστικού δικαίου μη εφαρμοστέο ή παρέλειψε την εφαρμογή του εφαρμοστέου είτε προσέδωσε στον εφαρμοσθέντα κανόνα έννοια διαφορετική από εκείνη που έχει. Εξ άλλου ο λόγος αναιρέσεως του αριθ. 19 του αρθρ. 559 Κ.Πολ.Δικ. ιδρύεται όταν η απόφαση του δικαστηρίου της ουσίας δεν έχει νόμιμη βάση, ήτοι όταν στην ελάχιστονα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά, ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του πραγματικού του κανόνα δικαίου για την επέλευση της απαγγελθείσας έννομης συνέπειας ή την άρνηση της (ανεπαρκής αιτιολογία) ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία) (Ολομ. ΑΠ. 1/1999). Τέλος, από τα αρθρ. 118 παρ. 4, 566 παρ. 1, 577 και 578 του Κ.Πολ.Δικ. προκύπτει ότι, όταν η υπόθεση κρίθηκε κατ' ουσίαν, για να είναι ορισμένος, άρα και παραδεκτός, ο λόγος αναιρέσεως που αποδίδει στην προσβαλλομένη απόφαση παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου κατά τον αριθ. 1 του άρθρ. 559 Κ.Πολ.Δικ. ή εκ πλαγίου κατά τον αριθ. 19 του ιδίου άρθρου, με ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες, δεν αρκεί η παράθεση στο αναιρετήριο της διατάξεως που φέρεται ότι παραβιάσθηκε, της κατά τον αναιρεσίοντα έννοιας αυτής, καθώς και της περί αυτής κρίσεως του δικαστηρίου της ουσίας και της δεκτής γενόμενης από αυτό έννομης συνέπειας, αλλά πρέπει να παρατίθενται στο αναιρετήριο με σαφήνεια και πληρότητα και οι ουσιαστικές παραδοχές της προσβαλλομένης αποφάσεως (Ολ. ΑΠ. 27/1998, 32/1996, ΑΠ 371/2005). Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφαση του, μετά από συνεκτίμηση των μετ' επικλήσεως προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων, δέχτηκε ανελέγκτως τα ακόλουθα: "Ο Γ. Β., υιός των δύο πρώτων και αδελφός των λοιπών εναγόντων - ήδη αναιρεσίβλητων, εργαζόταν στην επιχείρηση με την επωνυμία ... με αντικείμενο την τοποθέτηση τεντών και έδρα την ..., που ανήκε στο Γ. Κ., ο οποίος απεβίωσε και στη θέση του (κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο Εφετείο), υπεισήλθαν, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του οι αναιρεσίοντες. Ο ως άνω εργοδότης (Γ. Κ.), την 8-7-2005, ανέθεσε στον Γ. Β. και τον υιό του, Κ. Κ., την τοποθέτηση τέντας, χειροκίνητου μηχανισμού, σε μπαλκόνι διαμερίσματος δευτέρου ορόφου, επί της οδού ..., στο Ηράκλειο, ιδιοκτησίας Μ. Κ.. Οι εργασίες ξεκίνησαν περίπου στις 17.00 μμ και τοποθετήθηκε τέντα, χειροκίνητου μηχανισμού, μήκους τεσσάρων περίπου μέτρων, στο βορινό μπαλκόνι του διαμερίσματος, χρησιμοποιώντας τα συνήθη εργαλεία για τη συγκεκριμένη εργασία, (τρυπάνι, μπαλαντζά, και διάφορα μικροεργαλεία, βίδες, ούπα στριφόνια κλπ.) και δύο σκάλες, μία πτυσσόμενη, εργοστασίου κατασκευής KING KRAFT, με αρκετές δυνατότητες ανοίγματος και ασφάλειες κλειδώματος στις επιλεγμένες θέσεις, με δυνατότητα εύκολης μεταφοράς, αφού κλείνει σαν βαλίτσα και μία απλή φορητή σκάλα. Αφού τοποθετήθηκε η τέντα, περί ώρα 17.45, οι ανωτέρω δύο εργαζόμενοι άρχισαν να μαζεύουν τα εργαλεία, που χρησιμοποίησαν. Στη δυτική πλευρά του μπαλκονιού, του ανωτέρω διαμερίσματος, εξακολουθούσε να υπάρχει η πτυσσόμενη σκάλα, στηριζόμενη στον τοίχο, την οποία δεν είχαν μαζέψει. Κατά την διαδικασία αυτή, ενώ ο Κ. Κ. είχε κατέβει στο ισόγειο, μεταφέροντας κάποια εργαλεία και οι ιδιοκτήτες του διαμερίσματος είχαν εισέλθει εντός αυτού, ακούστηκε η κραυγή του Γ. Β. και έντονος θόρυβος, από τη πτώση του στο έδαφος. Στη συνέχεια διαπιστώθηκε, ότι ο ως άνω είχε πέσει από τη δυτική πλευρά του μπαλκονιού, από το σημείο στο οποίο βρισκόταν η πτυσσόμενη σκάλα και από ύψος 7-8 μέτρων. Περαιτέρω, διαπιστώθηκε, ότι η πτυσσόμενη σκάλα ήταν στη δυτική πλευρά του μπαλκονιού, ανοιγμένη κατά το ήμισυ. Η διευθέτηση αυτή, της πτυσσόμενης σκάλας (ανοιγμένη κατά το ήμισυ), δεν είναι από τις ενδεδειγμένες, που αποτυπώνονται στις ενδείξεις χρήσεως, που βρίσκονται σε γερμανική γλώσσα, στο πλαϊνό τμήμα της σκάλας, υποδηλώνει δε, βιαστικό άνοιγμα της. Στις ενδείξεις χρήσεως της, αποτυπώνονται διευθετήσεις της σκάλας σε σχήμα "Α", σε σχήμα 77" (πάγκος εργασίας), καθώς και

οι ασφαλείς τρόποι στήριξης της, στον τοίχο. Από τα ως άνω αποδεικνύεται ότι ενώ ο θανών βρισκόταν στο συγκεκριμένο μπαλκόνι, επ' αφορμή της εργασίας του, θέλοντας προφανώς, να διορθώσει κάποια λεπτομέρεια που είδε, ανέβηκε στη ανοιγμένη κατά το ήμισυ σκάλα και έπεσε από ύψος 7-8 μέτρων με αποτέλεσμα το θανάσιμο τραυματισμό του. Τα παραπάνω, αναφέρονται και στην από 11-8-2005 έκθεση έρευνας της τεχνικής επιθεωρήτριας, του τμήματος Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Ηρακλείου, του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Αποτέλεσμα της πτώσης του ως άνω ήταν η πρόκληση ρήξης αορτής που επέφερε τον θάνατο του. Από τα προαναφερόμενα πραγματικά περιστατικά αποδεικνύεται ότι η πτώση του θανόντος Γ. Β. και ο θανάσιμος τραυματισμός του, αποτελεί εργατικό ατύχημα, διότι το βίαιο συμβάν, που προκάλεσε τη θάνατο του, συνέβη κατά την ώρα της εργασίας του και υπάρχει τόσο τοπικός σύνδεσμος με το χώρο που βρισκόταν και εργαζόταν, απασχολούμενος κατόπιν ρητής εντολής του εργοδότη του, όσο και χρονικός σύνδεσμος, διότι το ατύχημα συνέβη, κατά τη διάρκεια των ασχολιών του και της συμβάσεως εργασίας, που τον συνέδεε με το δικαιοπάροχο των εναγομένων, Γ. Κ., οφείλεται δε σε παραβάσεις των επιβαλλόμενων από τις διατάξεις των άρθρων, που αναπτύχθηκαν στη μείζονα πρόταση της παρούσας, μέτρων ασφαλείας και σε παράλειψη του, ως άνω, Γ. Κ., να λάβει τα αναγκαία προστατευτικά μέτρα, για την ασφάλεια των εργαζομένων της. Ειδικότερα, η αμέλεια αυτού συνίσταται στο ότι, από έλλειψη της προσοχής, που όφειλε από τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, δεν μερίμνησε, ως υπόχρεος εργοδότης, να τηρεί συστηματικούς τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, όπως αυτοί καθορίζονται από το ν. 1568/1985 περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων. Ο δικαιοπάροχος των εναγομένων, παρά τις ως άνω υποχρεώσεις του, παρέλειψε να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων στο συγκεκριμένο χώρο, που ανήκει στον ευρύτερο εργασιακό χώρο παροχής εργασίας τους, καθόσον ενώ για τη παραπάνω εργασία, ήταν απαραίτητη η ανάβαση των εργαζομένων σε ορισμένο ύψος, δεν απέτρεψε, όπως όφειλε, τον κίνδυνο πτώσης, με τη λήψη συλλογικών μέτρων προστασίας, όπως τοποθέτηση προστατευτικών κιγκλιδωμάτων, ή χρήση καλαθοφόρου ανυψωτικού μηχανήματος, δεν τους ενημέρωσε για τους κινδύνους, από την ανάβαση σε φορητή σκάλα, ιδίως αν αυτή στηνόταν σε ακραία σημεία, όπως στην άκρη μπαλκονιού, ούτε έδωσε τις απαραίτητες οδηγίες, για την ασφαλή διεύθυνση και χρήση της, ενώ δεν χορήγησε ούτε εξοπλισμό ατομικής προστασίας, όπως ζώνη ασφαλείας, με αποτέλεσμα, όταν ο Γ. Β. ανέβηκε σε πτυσσόμενη σκάλα, τοποθετημένη στο άκρο μπαλκονιού και ανοιγμένη κατά τρόπο μη ενδεδειγμένο (κατά το ήμισυ) - κατά παράβαση των οδηγιών, που αποτυπώνονταν στις ενδείξεις χρήσεως, που υπήρχαν στο πλαϊνό τμήμα της, προκειμένου να εκτελέσει κάποια διόρθωση στη τέντα, που είχαν τοποθετήσει προηγουμένως, να πέσει στο έδαφος από ύψος 7-8 μέτρων περίπου, μεταξύ πυλωτής και εισόδου της Πολυκατοικίας και να υποστεί τραυματική ρήξη αορτής, από την οποία επήλθε ο θάνατος του. Οι πιο πάνω παραλείψεις του δικαιοπαρόχου των εναγομένων, τελούν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, σε αιτιώδη συνάφεια με το ατύχημα, κατά το οποίο επήλθε ο θάνατος του Γ. Β., διότι κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων και τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, ήταν επαρκώς ικανές (πρόσφορες), να επιφέρουν το επιζήμιο αποτέλεσμα, το οποίο και επήλθε στην ένδικη περίπτωση. Εξάλλου, ο θανών, αν και είχε δεκαετή εμπειρία από τη συγκεκριμένη εργασία και ως εκ τούτου ήταν σε θέση να αντιλαμβάνεται τους προερχόμενους από τη φύση της εργασίας αυτής κινδύνους, αν και για τους παραπάνω λόγους γνώριζε ότι ο ανωτέρω κίνδυνος επιτείνεται, λόγω της έλλειψης προστατευτικών μέτρων, εντούτοις, δεν κατέβαλε την απαιτούμενη στις περιπτώσεις αυτές επιμέλεια, ώστε να αποφύγει κάθε πράξη, που θα τον έθετε σε κίνδυνο και προέβη αμελώς στη χρήση της πτυσσόμενης σκάλας, μη ακολουθώντας όχι τις ειδικές οδηγίες χρήσης της, αλλά τουλάχιστον τις οδηγίες, που κατά την κοινή πείρα ακολουθούνται στη χρήση πτυσσόμενων σκαλών, ακόμη και από μη ειδικούς, όπως η οδηγία, ότι η ευστάθεια της πτυσσόμενης σκάλας εξαρτάται από την έκταση

της επιφάνειας στήριξης της. Πρέπει επομένως, να γίνει εν μέρει δεκτή, η ένσταση συνυπαιτιότητας του θανόντος, που παραδεκτά είχαν υποβάλει ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου οι εναγόμενοι και επαναφέρουν με λόγο εφέσεως, παραπονούμενοι, για το λόγο ότι δεν έγινε εξ ολοκλήρου δεκτή η ένσταση τους. Τα αυτά, αφού δέχτηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ως προς την υπαιτιότητα και έκανε εν μέρει δεκτή την ένσταση συνυπαιτιότητας του θανόντος στο ένδικο ατύχημα, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και ο λόγος της έφεσης που υποστηρίζει τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Περαιτέρω αποδείχτηκε, ότι από το θάνατο του ανωτέρω εργαζόμενου, όλοι οι ενάγοντες γονείς και αδέρφια, υπέστησαν ψυχική οδύνη, για την οποία έχουν αξίωση χρηματικής ικανοποίησης. Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες του ατυχήματος, την υπαιτιότητα (αμέλεια) του δικαιοπαρόχου των εναγομένων, την συνυπαιτιότητα του θανόντος στην επέλευση του, την ηλικία του (27 ετών), καθώς και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των μερών, καθορίζει τη χρηματική ικανοποίηση στο ποσό των 30.000 ευρώ, για έκαστο των δυο πρώτων εναγόντων και στο ποσό των 25.000 ευρώ, για έκαστο των τρίτης τέταρτης και πέμπτου των εναγόντων, το οποίο μετά τη στάθμιση των κατά νόμο στοιχείων, κρίνεται εύλογο. Το ποσό αυτό πρέπει να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν στους ενάγοντες διαιρετά κατά το λόγο της κληρονομικής μερίδας εκάστου". Με βάση αυτά, δέχτηκε τυπικά και κατ' ουσία την έφεση των αναιρεσειόντων, κατά το μέρος που αφορούσε τη διάταξη περί υποχρέωσης των τελευταίων να καταβάλουν εις ολόκληρο στους ενάγοντες, αντί του ορθού, κατά το λόγο της κληρονομικής μερίδας εκάστου τα διαλαμβανόμενα σ' αυτή χρηματικά ποσά, τα οποία είχαν γίνει δεκτά και πρωτοδίκως, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης των για το θάνατο του Γ. Β.. Με το δεύτερο λόγο της αιτήσεως, κατά την επιτρεπτή νοηματική του απόδοση, οι αναιρεσειόντες προσάπτουν στην προσβαλλόμενη την εκ του άρθρου 559 αρ. 1 και 19 Κ.Πολ.Δ., αναιρετική πλημμέλεια με την αιτίαση ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, το Εφετείο παραβίασε ευθέως τη διάταξη του άρθρου 300 ΑΚ και δεν διέλαβε αιτιολογία για την ευθύνη εκάστου (ζημιώσαντος και παθόντος) στην επέλευση του ενδίκου ατυχήματος και κατά τούτο στερείται νομίμου βάσεως. Με το περιεχόμενο αυτό ο δεύτερος αναιρετικός λόγος είναι απορριπτός ως αβάσιμος. Τούτο δε διότι, το Εφετείο, με τις εκτεθείσες κρίσεις και τις παραδοχές του, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τη ρηθείσα και τις αναφερθείσες στην αρχή διατάξεις, διέλαβε δε στην απόφασή του σαφείς επαρκείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο ως προς τη συντρέχουσα ευθύνη εκάστου στην επέλευση του θανατηφόρου εργατικού ατυχήματος που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο. Ο ίδιος λόγος, κατά το μέρος που προσάπτεται στην προσβαλλόμενη η ίδια εκ του άρθρου 559 αρ. 1 και 19 Κ.Πολ.Δ., αναιρετική πλημμέλεια με την αιτίαση ότι το Εφετείο παρέλειψε να προσδιορίσει το ποσοστό συνυπαιτιότητας το οποίο με την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, κατά μερική παραδοχή προταθείσας από τους ίδιους (αναιρεσειόντες) ένστασης, καθορίσθηκε σε 60% για τον κληρονομηθέντα απ' αυτούς εργοδότη και κατά ποσοστό 40% για τον παθόντα, είναι απορριπτός, πέραν της αοριστίας του, αφού στο αναιρετήριο εκτίθενται εντελώς συνοπτικά οι περι αυτού παραδοχές της προσβαλλόμενης, ως αβάσιμος. Και τούτο διότι η διαλαμβανόμενη στην προσβαλλόμενη παραδοχή ότι: "πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, η ένσταση συνυπαιτιότητας του θανόντος, που παραδεκτά είχαν υποβάλει ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου οι εναγόμενοι και επαναφέρουν με λόγο εφέσεως, παραπονούμενοι, για το λόγο ότι δεν έγινε εξ ολοκλήρου δεκτή η ένσταση τους. Τα αυτά, αφού δέχτηκε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ως προς την υπαιτιότητα και έκανε εν μέρει δεκτή την ένσταση συνυπαιτιότητας του θανόντος στο ένδικο ατύχημα, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και ο λόγος της έφεσης που υποστηρίζει τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος" στηρίζει επαρκώς το διατακτικό της, χωρίς να απαιτείται (και πάλι) ποσοτικός προσδιορισμός αυτού (συντρέχοντος πταίσματος) κατά τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη. Επομένως, ο δεύτερος λόγος της κρινόμενης αίτησης, στο σύνολο του, από το άρθρο 559 αρ. 1 και

19 ΚΠολΔ, είναι απορριπτέος.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 559 αριθ. 20 και 561 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο οριζόμενος από την πρώτη διάταξη λόγος αναιρέσεως για παραμόρφωση εγγράφου ιδρύεται μόνον όταν το δικαστήριο της ουσίας υποπίπτει σε σφάλμα αναγνώσεως και αποδίδει σε αποδεικτικό, κατά τα άρθρα 339 και 432 ΚΠολΔ, έγγραφο, διαφορετικό περιεχόμενο από εκείνο που πραγματικά αυτό έχει και ακολούθως καταλήγει σε επιζήμιο αποδεικτικό πόρισμα, για πράγματα που έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης. Πάντως, για να θεμελιωθεί ο προαναφερόμενος λόγος αναιρέσεως, πρέπει το Δικαστήριο της ουσίας να έχει στηρίξει το αποδεικτικό του πόρισμα αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στο έγγραφο, το περιεχόμενο του οποίου φέρεται ότι παραμορφώθηκε, όχι δε όταν το έχει απλώς συνεκτιμήσει μαζί με άλλα αποδεικτικά μέσα, χωρίς να εξαιρεί το έγγραφο αναφορικά με το πόρισμα στο οποίο κατέληξε για την ύπαρξη ή μη αποδεικτικού γεγονότος. Στην προκειμένη περίπτωση, με τον πρώτο αναιρετικό λόγο, από το άρθρο 559 αρ. 20 ΚΠολΔ, οι αναιρεσιόντες προσάπτουν στην προσβαλλόμενη τη ρηθείσα πλημμέλεια με την αιτίαση ότι το Εφετείο, με το να δεχθεί ότι "... ενώ ο θανών βρισκόταν στο συγκεκριμένο μπαλκόνι, επ' αφορμή της εργασίας του, θέλοντας προφανώς να διορθώσει κάποια λεπτομέρεια που είδε, ανέβηκε στην ανοιγμένη κατά το ήμισυ σκάλα κι έπεσε από ύψος 7-8 μέτρων με αποτέλεσμα τον θανάσιμο τραυματισμό του. Τα παραπάνω αναφέρονται και στην από 11.08.2005 έκθεση έρευνας της τεχνικής επιθεωρήτριας του τμήματος Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Ηρακλείου του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας παραμόρφωσε το περιεχόμενο της ως άνω από 11-8-2005 εκθέσεως της επιθεωρήτριας της Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Ηρακλείου στην οποία αναφέρεται "...Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι δεν κατέστη δυνατόν να διευκρινισθεί εάν ο θανών έπεσε στο κενό ενώ βρισκόταν στη σκάλα ή σε κάποιο άλλο στοιχείο όπως π.χ. στο κιγκλίδωμα του μπαλκονιού...". Το Εφετείο, όμως, για καταλήξει στην ως άνω κρίση του, στηρίχθηκε σε περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία, δηλ. στις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων, τις ένορκες βεβαιώσεις και σε όλα τα έγγραφα που επικαλέστηκαν και προσκόμισαν οι διάδικοι με τις προτάσεις τους, χωρίς να στηριχθεί αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στην εν λόγω έκθεση. Επομένως, ο σχετικός πρώτος λόγος είναι अपαράδεκτος και απορριπτέος. Μετά από αυτά, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως, να καταδικαστούν δε οι αναιρεσιόντες, ως ηττώμενοι, στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων (άρθρο 183 ΚΠολΔ), όπως, ειδικότερα, ορίζονται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 28-8-2014 αίτηση για ανίρεση της 13/2014 απόφασης του Εφετείου Ανατολικής Κρήτης.

Καταδικάζει τους αναιρεσιόντες στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, τα οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1800) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 16 Φεβρουαρίου 2016.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 6 Ιουλίου 2016.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ